Jaargang 111. Vrijdag, 22 October 1852. No. 85.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

VERHURING VAN
Boekweit-Veen.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* maken bekend, dat door den Heer Mr. **J. L. TRIP**, *Rentmeester van de Stads Veenen en Ter Apel* onder hunne goedkeuring, ten overstaan van den Heer Mr. **J. S. G. KONING**, Notaris te *Wedde*, op DONDERDAG den 28sten October 1852, op het Veen gelegen te *Ter Apel* en *Ter Haar*, publiek voor *vijf* of *meer jaren* **TE HUUR** zullen worden gepresenteerd: pl. m. **152** perceelen **VEEN**, om te BEBOEKWEITEN.

GRONINGEN, 18 October. 1852.

Burgemeester en Wethouders voornd.:
J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BUREAU VAN POLITIE.

De navolgende **GOEDEREN** zijn **gevonden** en aan het BUREAU van POLITIE voor de verliezers ter bezigtiging gedeponeerd:

1) Eene **ZILVEREN** vierkante **OORBEL** met een WIT STEENTJE, en waaraan hangen één langwerpig en twee ronde BELLETJES; gevonden bij het Sterrebosch den 4den Mei 1851.

2) Een **GOUDEN OORRING**, waarin één rond HANGERTJE; gevonden aan de Noorderhaven, Westz., in Januarij 1852.

3) Een gedeelte van eene **GOUDEN OORBEL** of **HANGER** uit eene BROCHE, met blaauw en wit EMAIL; gevonden in de Heerestraat, den 12den April 1852.

4) Een **ZILVEREN ARMBAND**, bestaande uit vierkante BLOKJES, verbonden door oogjes en waaraan bevestigd zijn twee fijne ZILVEREN DWARSCHE KETTINGJES met twee langwerpige HANGERTJES.

5) Een **GOUDEN OORRING**, bestaande in losse achtkante BOLLETJES met een dito HANGERTJE; gevonden aan het Damsterdiep, den 11den October 1852.

6) Eene **GOUDEN DOEKSPELD** met KANTILJEWERK in den vorm van eene liggende Veder; gevonden den 11den October 1852, aan de Groote Markt. Noordz.

RAADSVERGADERING.
Zaturdag den 23sten October 1852, des voormiddags te 11 uur.

De COMMISSIE, uit het ***PROVINCIAAL GEREGTSHOF*** van ***GRONINGEN***, tot het afnemen der **EXAMINA** van degenen die mogen verkiezen naar het **NOTARISAMBT** te dingen, zal te dien einde vaceren in een der vertrekken van het HOFGEBOUW, op ZATURDAG den zevenentwintigsten November eerstkomende, van af des voormiddags te tien uur.

De Adspiranten worden mitsdien uitgenoodigd, om de VERZOEKSCHRIFTEN en BIJLAGEN, vermeld in art. 13 der Wet van den 9den Julij 1842 (*Staatsblad* no. 20), op het Notarisambt, VRACHTVRIJ ter GRIFFIE van voormeld Geregtshof in te leveren vóór of uiterlijk op den twaalfden November eerstkomende.

GRONINGEN, 19 October 1852.

Uit naam der Commissie,
De Procureur-Generaal bij het Provinciaal Geregtshof van Groningen:
R. H. EIJSSONIUS WICHERS.

NIEUWSTIJDINGEN.

DUITSCHLAND.

Men schrijft uit Frankfort, dd. 14den Oct: „De zittingen der Bondsvergadering zullen den 21sten dezer geopend worden; bereids zijn eenige leden alhier teruggekeerd. De tolkwestie zal weldra bediscussiëerd worden. Men twijfelt geenszins, of Pruissen zal zich nadrukkelijk daartegen verzetten. Naar men wil, begint het Berlijner kabinet echter zijne hagchelijke positie in te zien en wenscht het onderhandelingen met de gecoaliseerde staten aan te knoopen, ten einde het zoo mogelijk tot eene schikking te brengen; uit dien hoofde zouden, zoo men wil, de aangekondigde tolconferentiën te Weenen verschoven worden."

— De commissaris, belast met den verkoop der Noordzee-vloot, heeft bekend gemaakt, dat den 28sten te Vegesack 27 kanonneerbooten, tot deze vloot behoorende, met toebehooren, bij opbod zullen verkocht worden. De kanonneerbooten met haar geschut waren aan de Noordzee-Staten tegen zeer billijke prijzen aangeboden, maar geen van deze staten wilde hieraan gehoor geven. Het is alsof er eene huivering bestaat, om eigenaar te worden van een gedeelte van wijlen de Duitsche vloot.

— Op den Keurhessische minister *Hassenpflug* is onlangs eene poging tot moord gepleegd. Terwijl hij aan de schrijftafel zat, werd een zware steen door het venster geworpen, welke het schrijfgereedschap verbrijzelde. De minister bleef ongedeerd.

— Uit Weenen wordt gemeld, dat de Paus dringend is uitgenoodigd, om zich, na het herstel van het keizerrijk, naar Parijs te begeven, ten einde bij de krooning tegenwoordig te zijn; dat de dusgenoemde Jezuïtische partij vermeent, dat aan dien wensch moet worden voldaan, — maar dat zulks zoowel door Engeland, als door Oostenrijk, ernstig wordt afgeraden.

— Volgens een schrijven uit Weenen zullen aldaar de tolconferentiën met de coalitie-staten reeds den 20sten dezer een aanvang nemen.

— Sedert den 24sten Mei zijn in Polen door de cholera aangetast 26,665, overleden 11,468, hersteld 10,798 en in behandeling gebleven 4398 personen.

— Men schrijft uit Altona, dat het zoo lang gevraagde verlof, om bij Sonderburg eene vaste brug over *de Sond* te bouwen, eindelijk door het ministerie voor Sleeswijk verleend is, en dat het gemeentebestuur gemagtigd is, om tot dat einde eene leening van 400,000 Rth. aan te gaan.

— Tot dusver is het berigt van het het ontschepen van 9000 man Engelsche troepen in de Perzische golf, ten einde de onafhankelijkheid van Herat te beschermen, niet bevestigd. Men houdt het berigt bovendien voor onwaarschijnlijk, daar de gouverneur-generaal van Engelsch-Indie geene troepen ter zijner beschikking heeft, wegens den oorlog met de Birmans, waarin de Compagnie gewikkeld is.

— *Hagis-Suleiman-Kam*, de persoon, die den moordaanslag tegen den Schach van Perzië beproefde, heeft de volgende straf ontvangen: Alle deelen van zijn ligchaam, wier kwetsing den dood niet ten gevolge konde hebben, werden met messen doorstoken en vervolgens de wonden met waskaarsen uitgebrand. In dezen toestand werd *Suleiman* door de stad gevoerd en voor eene der poorten levend gevierendeeld.

GROOT-BRITTANJE.
LONDEN, 17 October.

In het begin dezer week is de meermalen besproken commissie naar den groothertog van Toskane vertrokken, om verligting van straf te erlangen voor de echtgenooten *Madiai*. Zij bestaat uit den graaf *van Roden*, den graaf *van Cavan* en kapitein *Trotter*. Te Marseille hoopt de deputatie den baron *von Holbeck*, uit Pruissen; den heer *Elaut van Soeterwoude*, uit Nederland; den overste *Tronchin*, uit Zwitserland; den graaf *St. George*, uit Geneve; den heer *Pistoriëte*, uit Stuttgart; en andere heeren uit Frankrijk en Duitschland aan te treffen, om den 26sten te Florence te zijn.

FRANKRIJK.
PARIJS, 17 October.

De voorname gebeurtenis van den dag van heden is nog steeds de intogt op gisteren van den President te Parijs, welke in allen deele aan de verwachting beantwoord heeft en bijzonder grootsch en luisterrijk was. Alles liep hiertoe zamen: het heerlijke weder, de ontzaggelijke ontwikkeling van militaire magt, de toevloed der arbeidende klasse, der deputatiën van allen aard, der talrijke zegebogen en versieringen, waarvan de pracht en de goede smaak met elkander wedijverden.

Men had niets verzuimd van hetgeen de oogen en de verbeelding konde treffen. Overigens is het te voren aangekondigde programma stiptelijk opgevolgd.

Zeer pitoresk waren de optogten der verschillende gilden met hunne banieren, geleid door in het wit gekleede en gekranste meisjes, die bloemen strooiden op den weg van den President, alsmede de lange rijen leerlingen der christelijke- en gemeentescholen, allen netjes uitgedost en met vaantjes in de hand, waarop het naamcijfer des Presidents, de talrijke geestelijkheid in plegtgewaad, het geflikker der bajonetten en der borduursels van de uniformen; alle vensters, alle stoepen, alle balkons, alle daken met aanschouwers bezet; overal dames met wuivende neusdoeken, overal heerenhoeden met geestdrift opgeheven, onder het uiten der oorverdoovende kreeten: *Leve de Keizer!* en te midden van dat alles den Prins-President te paard, links en regts de menigte minzaam groetend, — en dit schouwspel begunstigd door het fraaiste weder, dat zich denken laat.

Bij den intogt van den Prins werd er tusschen hem en zijn gevolg een afstand gehouden van ruim 10 passen. Dit was op bevel van den Prins zelf. Bij de mogelijkheid van een' aanslag op zijn leven wilde hij niet, dat zijne veldheeren met hem dit gevaar deelden.

Des avonds was de hoofdstad luisterrijk verlicht, waarbij uitmuntten de groote opera en de opera comique, die, van heden af aan, den naam hebben aangenomen van *Keizerlijke akademie voor muzijk* en *Keizerlijk théâtre van de opera comique.*

Heden had de stad nog een feestelijk aanzien. Alle triomfbogen prijkten nog met hunne versieringen. De straten wemelden van wandelaars, waaronder duizende vreemdelingen en bewoners van de omliggende plaatsen.

Men begroot op ruim 350,000 het aantal vreemdelingen, welke eergisteren te Parijs zijn aangekomen, terwijl het aantal toeschouwers langs 's Prinsen weg op 500,000 begroot wordt.

— *Lodewijk Napoleon* heeft zich gisteren verscheidene malen op het balkon der Tuilleriën vertoond, waarop in de laatste zestig jaren zich achtervolgens *Lodewijk XVI*, *Maria Antoinette*, *Napoleon I*, *Lodewijk XVIII*, *Karel X* en *Lodewijk Philips* hebben vertoond.

Gisteren was het juist 59 jaren geleden dat de Koningin van Frankrijk *Maria Antoinette*, weduwe van den ongelukkigen *Lodewijk XVI*, in treurigen optogt met een geleide van 30,000 man naar het moordschavot werd gevoerd!

— Boven de stadspoort te Agen prijkte, bij gelegenheid van *Louis Napoleons* bezoek aldaar, een adelaar met de keizerlijke kroon en daaronder een schild met de inscriptie: *wel verdiend!* De hevige storm, die 's nachts boven de stad woedde, rukte adelaar en kroon weg en alleen de koord, waarmede de vogel bevestigd was geweest, bleef hangen, benevens het zoo even vermelde opschrift. De autoriteit haastte zich, de ergenis weg te nemen.

— Het aantal kweekelingen in de lycea te Parijs is dit jaar met 5000 verminderd, terwijl de bevolking der kleine seminariën aanzienlijk is toegenomen.

— *Meyerbeer's* Profeet is dezer dagen voor de 130ste maal vertoond en de ontvangst was bij die gelegenheid nog 10,000 fr. De geheele ontvangst, welke tot dus ver deze opera opgebragt heeft, bedraagt 1,004,000 fr.

— De *Moniteur* verklaart het door Duitsche dagbladen vermelde berigt, dat de Fransche regering 5000 paarden ten behoeve der kavallerie in Rusland zoude hebben doen koopen, voor een louter verzinsel. Het Fransche gouvernement kan een voldoend aantal paarden in Frankrijk zelf bekomen, ingeval zulks noodig ware.

— Men verwacht van het gouvernement maatregelen strekkende om den prijs der eetwaren van algemeen gebruik te verlagen. Op den dag der terugkomst van den President te Parijs is aldaar een door hem te Marseille onderteekend besluit aangeplakt, waarbij de stedelijke accijns op gezouten spek verlaagd wordt.

— De deelneming in de nieuw aan te leggen dokken, hier genoemd *Docks-Louis-Napoleon*, is zoo groot, dat, niettegenstaande de termijn tot het inleveren der inschrijvingen reeds gesloten is, van alle zijden nog inschrijvingen inkomen, hetgeen ook daaraan toe te schrijven is, dat de termijn tusschen de opening en sluiting der inschrijving, zeer kort was gesteld. Gisteren morgen bedroegen de gezamenlijke inschrijvingen reeds nagenoeg 200,000,000 francs. Het oorspronkelijk kapitaal zal daarentegen slechts 50,000,000 francs groot zijn, waarvan reeds een goed gedeelte door Engelsche bankiers bij voorbaat was genomen, zoodat de maatschappij ter naauwernood nog over 25,000,000 francs kan beschikken, weshalve de inschrijvers geen achtste gedeelte van het door hun ingeschrevene zullen erlangen. Te Londen wordt op elke actie van 250 francs 28 francs premie betaald; op de Parijsche beurs biedt men reeds eene premie van 30 à 32 francs.

— Uit een officiëlen staat blijkt, dat de belastingen en indirecte rijks-inkomsten in de eerste negen maanden van dit jaar bedragen hebben 586,676,000 fr., hetwelk 49,037,000 fr. meer is dan in 1850 en 36,684,000 frs. meer dan in 1851.

Van den 18den. De Prins-President heeft bij zijn' togt door Amboise de vrijheid aan *Abd-el-Kader* geschonken.

De Emir zal naar Brousse geleid worden, zoodra men de noodige maatregelen heeft genomen tot zijne overbrengst. Hij heeft op den Koran, zonder nevengedachte, onderwerping gezworen, het vers aanwijzende, 't welk ieder, die het woord, zelfs aan ongeloovigen gegeven, breekt, bepaaldelijk veroordeelt.

(De *Moniteur* bevat dan ook de bevestiging van dat berigt. *Lodewijk Napoleon* heeft te Amboise *Abd-el-Kader* voor zich laten komen en heeft hem in eene hartelijke toespraak persoonlijk kennis gegeven van het besluit, om hem naar Turkije over te voeren, waar hij trouwens met geene mogelijkheid de rust in Algerie zou kunnen verstoren. De emir was zeer door die aanspraak getroffen, waarin *Lodewijk Napoleon* het gispt, dat de vorige regering hare verbindtenissen met *Abd-el-Kader* niet is nagekomen; niets, zeide hij te dier gelegenheid, was vernederender voor de regering van een groot volk, dan zijne kracht te miskennen, zelfs door eens gegeven beloften te verbreken.

Deze daad van den President jegens den ongelukkigen en door Frankrijk onregtvaardig behandelden vijand heeft een zeer goeden indruk gemaakt, te meer daar men hierin eene nadere bevestiging ziet van de vredelievende verklaring, welke het hoofd van den staat onlangs heeft afgelegd. Indien hij toch eenige buitenlandsche onderneming of oorlogzuchtige bedoeling in den zin had, zoude hij niet, zoo redeneert men niet zonder grond, wagen *Abd-el-Kader* in vrijheid te stellen en aldus een gevaarlijk werktuig aan een of anderen buitenlandschen vijand in handen te geven. Des te gunstiger indruk maakt deze daad van regtvaardigheid in het bijzonder voor den President zelven, omdat men meldt, dat nagenoeg al zijne vertrouwden hiertegen waren, zoodat men zelfs een oogenblik gedacht had, dat hij aan den aandrang zijner vrienden zoude gehoor geven en dus *Abd-el-Kader* bij voortduur in de gevangenis zoude laten. Maar de President heeft ook hier weder zijne halstarrigheid getoond, om zijn eigen zin te doen en aan *Abd-el-Kader* de vrijheid te schenken. Zoo weinig wachtte men dit besluit, dat men zelfs meldt, dat de minister van oorlog maatregelen had genomen, om den ex-emir naar eene plaats digter bij Parijs te vervoeren. Eerst eenige oogenblikken voor zijn onderhoud met *Abd-el-Kader* heeft de President aan den generaal *St. Arnaud* zijn *stellig* besluit medegedeeld, om aan den ex-emir zijne invrijheidstelling aan te kondigen.)

— De ministerraad, waarin de kwestie van het herstel des keizerrijks zal beslist worden, is heden op St. Cloud, onder het voorzitterschap van *Lodewijk Napoleon*, gehouden. Den uitslag weet men nog niet, maar volgens de loopende geruchten, zoude de President veel minder ongeduld betoonen dan zijne raadgevers, ten einde hem de keizerlijke kroon op het hoofd te plaatsen.

— Men beschouwt als zeker, dat daags na het uitroepen des keizerrijks een nieuwe adel des keizerrijks ingesteld zal worde. Er zullen prinsen van het keizerrijk benoemd worden. Een der prinsen zou de graaf *de Morny* wezen. Men noemt ook de heeren *de Maupas* en *Persigny*. *Baroche* zou aartskanselier van het keizerrijk en graaf *de Meulan* worden.

Van den 19den. Herstel van het Keizerrijk. De *Moniteur* bevat heden het berigt, dat de schitterende manifestatiën, welke in den jongsten tijd hebben plaats gehad ter gunste van het herstel des keizerrijks, het den President tot pligt maken, om den Senaat tegen den 4den November aanstaande bijeen te roepen.

Indien zijne beraadslagingen het resultaat hebben, om de noodzakelijkheid tot eene verandering in den regeringsvorm te bewijzen, zal het door dat ligchaam vastgestelde senatusconsult onmiddellijk aan de goedkeuring des volks in zijne kies-comités onderworpen worden. Het wetgevend ligchaam zal geroepen worden, om den uitslag dezer stemming op te maken.

BELGIE.
BRUSSEL, 17 October.

Het gerucht wind veld, dat de heer *H. de Brouckère* heeft afgezien van het zamenstellen van een nieuw kabinet.

— Terwijl een der bladen van de behoudende partij, de *Emancipation*, zegt te kunnen verzekeren dat de Fransche minister van buitenlandsche zaken zeer goed jegens België gezind is, en daarvan blijken zal geven zoodra hij met een nieuw Belgisch ministerie de onderhandelingen zal kunnen hervatten, zegt een liberaal blad, de *Observateur:* „Naar Duitschland en naar Nederland moeten wij het oog wenden; daarheen moet onze handel zich boveral rigten. Zoo zullen wij ten eerste onze politieke onafhankelijkheid verzekeren door ons in handelsaangelegenheden onafhankelijk te maken; ten tweede zullen wij een natuurlijk handelsverkeer in de plaats stellen van onzen handel met Frankrijk, die onze grondstoffen ten nadeele van ons fabrijkwezen uitvoert."

— Daar sommigen te veel aan de woorden van den toekomenden Keizer hechten en een' voortdurenden vrede er uit afleiden, is het opmerkelijk, dat Engeland de oorlogstoebereidselen voortzet, en de dagbladen aldaar minder aan die vredelievende woorden hechten. De Belgische dagbladen gaan verder en beschouwen niet alleen zijne bedoelingen, maar zelfs de vredelievende woorden van *Louis Napoleon* als zeer dubbelzinnig. Van 's Prinsen verklaring sprekende, dat men geen oorlog voert uit vermaak, maar uit noodzakelijkheid, zegt een Antwerpsch blad het volgende:

„Men voert geenen oorlog dan uit noodzakelijkheid. Zeer wel; de kwestie is maar, te weten, waar die noodzakelijkheid begint, en waar zij eindigt. Voor eenen heerschzuchtigen vorst begint zij overal, waar hij slechts een voorwendsel kan vinden, om het zwaard te trekken, en zij eindigt alleen, wanneer hij in de onmogelijkheid geraakt of gesteld wordt, zich nog langer te bewegen.

„Of *Louis Napoleon* een heerschzuchtig man is, behoeft niet gevraagd te worden; zijne geheele geschiedenis ligt daar, om te antwoorden, en als men een zijner half-officiële organen de stellige beloften van vrede en vriendschap, aan het hoofd eener conventie geschreven, voor beuzelpraat hoort uitmaken, dan mag men met regt zijne voorbehoudingen maken bij de beloften van Bordeaux.

„Dit is zoo waar, dat het tweede lid der zinsnede: *Wee hem*, enz. als eene bedreiging tegen Europa wordt beschouwd. Immers het *sein tot eene botsing* kan ligt gegeven worden. Het zal ten dien einde genoeg zijn, dat de eene of andere mogendheid zich naar de grillen van den nieuwen Keizer niet wil schikken, ziedaar reeds het *sein* tot eene wrijving gegeven; van eene wrijving tot eene botsing is maar een stap, en verder behoort hij niet te zoeken naar voorwendsels, om de noodzakelijkheid van den oorlog te bewijzen. Wij zijn dus volkomen geregtigd, ons op onze hoede te houden, en ons door die Bonapartistische rhetorika niet te laten in slaap wiegen."

NEDERLAND.
Tweede Kamer der Staten Generaal.
Zitting van Dingsdag den 19den October.

Ingekomen o.a. een ontwerp van wet, strekkende om zooveel noodig uitvoering te geven aan art. 187 der Grondwet (betreffende de inkwartiering en het onderhoud van het krijgsvolk, enz.).

De voordragt der begrooting van de landsdrukkerij voor 1853 is zonder beraadslaging met algemeene stemmen (48) aangenomen.

Vervolgens is de beraadslaging geopend over de voordragt ter indeeling der provinciën.

De wet is met 45 tegen 5 stemmen aangenomen. (*Tegen* hebben gestemd de heeren *v. Lynden*, *v. Goltstein*, *Groen*, *Baud* en *Mackay*.)

Na daartoe verlof te hebben bekomen, heeft de heer *Metman* eenige inlichting gevraagd van den minister van binnenl. zaken, betreffende het gebeurde op den Hollandschen spoorweg, en heeft Z. Exc. deswege te kennen gegeven:

„Dat, zoo bij de concessie van dien weg geene genoegzame magt aan de Regering is verzekerd, om toezigt te houden op het onderhoud en de dienst van denzelven, alle wettelijke middelen te baat moeten worden genomen, om daarin te voorzien;

„Dat eene commissie is benoemd, om den toestand van de wegen, zoowel als van de middelen van vervoer, van den Hollandschen, even als van den Rijnspoorweg, te onderzoeken, ten einde de oorzaken van de plaats gehad hebbende gebeurtenissen te doen kennen;

„Dat Z. Exc. wel afzonderlijke berigten heeft ontvangen ten aanzien van het voorgevallene, maar dat in dezelve van geene oorzaken wordt gewaagd; dat misschien het te wachten verslag daaromtrent meer licht zal verbreiden; dat het openbaar zal worden gemaakt en daaruit des noodig aanleiding zal worden genomen, om in datgene te voorzien, hetwelk het belang der zaak zal vereischen."

De heer *Metman* heeft zich met dit antwoord voldaan verklaard, en de Vergadering is daarop gescheiden.

In het voorloopig verslag, dat over hoofdstuk III, buitenlandsche zaken, is opgemaakt, hebben eenige leden, met terugzigt op het verledene, hunnen wensch te kennen gegeven, dat de regering geene traktaten, waaruit geldelijke verpligtingen voortvloeiden, zoude ratificeren, alvorens de wet, tot uitvoering van die verpligtingen vereischt, de goedkeuring der beide Kamers zoude erlangd hebben. Velen uitten tevens den wensch, dat ook de andere traktaten, welke wettelijke regten betreffen, op zoodanige tijdstippen bij de Kamer mogten ingezonden worden, dat deze van den inhoud, ook voorgelicht door de daarin belanghebbenden, tijdig zouden kunnen kennis nemen. Zij oordeelden, dat het welligt verkieslijk zoude zijn, den

termijn van ratificatie te doen aanvangen van den dag der goedkeuring van het verdrag door de Wetgevende Magt.

Ook wenschten velen, indien daartegen bij de regering geen bezwaar bestaat, mededeeling te ontvangen van den uitslag der commerciële en scheepvaart-onderhandelingen, gevoerd sedert het laatste gedeelte van het vorige jaar met Noord-Amerika, Spanje, Portugal, de republiek van Costa Rica, de Hawaii- of Sandwichseilanden, of andere landen, waarmede zulks het geval mogt zijn.

Omtrent de aangevraagde tafelgelden bleven de meeningen verdeeld.

Eenige leden bleven bij hun gevoelen, bij de behandeling der beide laatste begrootingen van dit departement kenbaar gemaakt, dat zij de kosten van de buitenlandsche zendingen, naar evenredigheid van den rang, dien Nederland onder de mogendheden bekleedt, te hoog vonden. Zij wenschten overal zaakgelastigden geplaatst te zien. Sommigen wilden althans de g anten door ministers-residenten vervangen zien. De andere leden deelden in dit gevoelen niet. Nederland, zeiden zij, mag door zijn klein grondgebied in Europa en zijne betrekkelijk geringe bevolking, geene mogendheid van den eersten rang zijn; zijn rijkdom, kenbaar in zijnen uitgebreiden handel en scheepvaart, maar vooral zijne kostbare, voor zoovele ontwikkeling nog vatbare Oost- en West-Indische koloniën, verheffen het tot eene der eerste mogendheden van den tweeden rang. Die uitgebreide handel en scheepvaart brengen het gedurig in de naauwste aanraking met alle beschaafde volken. Wil men Nederlands belangen in den vreemde goed behartigd zien, dan vertrouwe men die toe aan dezulken, die bij de vereischte kennis den rang en de middelen bezitten om hunnen invloed behoorlijk te doen gelden bij de hoven waarbij zij geplaatst zijn, en om zich met de staatslieden, met wie zij in aanraking komen, op ééne lijn te stellen.

Men wenscht te weten, of het tot geene moeijelijkheden aanleiding zoude kunnen geven, dat één gezant voor Limburg en Luxemburg gezamenlijk in den Duitschen Bond zitting heeft en de gezant van Nederland bij de Bondsvergadering te gelijkertijd lid van den Bond is?

Van regeringswege is op nieuw aan de Tweede Kamer ingediend een ontwerp van wet, ter regeling van den pligt der provincie, om behoeftige gemeenten te hulp te komen.

Dit ontwerp luidt in den aanhef aldus: „Alzoo het billijk is, den onderstand van gemeenten, onvermogend om in dringende behoeften harer huishouding te voorzien, in de eerste plaats door de provinciën te doen dragen." Het bestaat uit een eenig artikel van den volgenden inhoud: „Aan eene gemeente, onvermogend, om in dringende behoeften harer huishouding te voorzien, wordt uit de kas der provincie onderstand verleend. — Wanneer deze onderstand op de helft van hetgeen de krachten der gemeente te boven gaat, is gestegen, en de Staten verklaren, dat de provincie niet meer kan bijdragen, wordt het overige ten laste van het Rijk gebragt. — Ingeval van verschil over de vraag, of eene gemeente behoefte aan onderstand heeft, wordt door Ons beslist."

In de memorie van toelichting van den minister van binnenlandsche zaken wordt aangemerkt, dat de Regering eene dergelijke regeling onmisbaar acht, en zich verpligt rekent, om zoo tijdig deswege een nader voorstel te doen, dat deze aangelegenheid nog vóór het vaststellen van de Rijks-begrooting haar beslag erlange. Daargelaten de onbillijkheid, dat provinciale Staten eene onvermogende gemeente, buiten staat om zich zelve te helpen, willekeurig aan haar lot zouden overlaten, vraagt de Regering, wat dan, indien bij de Rijksbegrooting daarvoor geene fondsen waren toegestaan, het gevolg zoude wezen?

Naar het oordeel des ministers, schijnt de Eerste Kamer het beginsel te kunnen aannemen, dat de hulp, aan eene onvermogende gemeente te verstrekken, niet alleen of in de eerste plaats ten laste van het Rijk mag komen, en zijn hare bezwaren hoofdzakelijk het gevolg van de vrees, dat de toepassing der wet tot misbruik zou kunnen leiden, en eenig gouvernement verder zou kunnen gaan, dan met den geest der wet bestaanbaar was. Ofschoon ongegrond, na de herhaalde toelichting, heeft de Regering daaraan, door eene naauwere omschrijving van de strekking der wet, te gemoet willen komen; even als aan een ander hoofdbezwaar, alsof niet voldoende zoude zijn uitgedrukt, dat het Rijk de helft der uitgaven draagt, wanneer door de provincie in de wederhelft is voorzien en meerdere ondersteuning dan deze te zwaar zou vallen.

's GRAVENHAGE, 18 October.

Naar men verneemt, maken de ingenieurs *Conrad* en *van der Kun* deel uit van de dezer dagen benoemde kommissie tot opneming van het terrein van den Holl. ijzeren spoorweg. De heer *Conrad*, directeur van gezegden spoorweg, fungeert tevens, krachtens eene vroeger verkregen aanstelling, als inspecteur van rijkswege over gemelden weg.

Van den 20sten. Men verzekert, dat de Tweede Kamer der Staten Generaal, na het onderzoek in hare afdeelingen van de ontwerpen van wet, die aan hare overwegingen zijn onderworpen, en na afdoening van eenige spoed vereischende ontwerpen, tot de helft der maand November hare werkzaamheden zou schorsen.

In dien tusschentijd zouden al de rapporten, zoo over de Staatsbegrooting, als over andere ontwerpen worden opgemaakt en aan de Regering medegedeeld, die dan tegen gemelden tijd met hare antwoorden in gereedheid zou zijn. Bij de terugkomst der leden, zouden dan de discussien over de begrooting en over andere voordragten achtervolgens worden gehouden.

— Men schrijft uit Luxemburg, van den 16den dezer, dat het adres der Kamer, in antwoord op de Troonrede, na langdurige en levendige discussie, is aangenomen.

De § nopens de Godsdienstige aangelegenheden heeft o. a. aanleiding tot langdurige discussien gegeven. Het gedeelte dier zinsnede, houdende: „dat de tegenwoordige strekking der Kerk verontrustend is," enz., is aldus gewijzigd:

„De strekking van een gedeelte onzer geestelijkheid is verontrustende: de stoutheid der mannen, die er zich de organen van noemen, is zonder maat of toom bij ons." — Het gedeelte der zinsnede, nopens den overwegenden invloed der geestelijkheid of het lager onderwijs, is met 22 tegen 22 stemmen ter zijde gesteld, ten gevolge van de door het Gouvernement gegevene inlichtingen.

AMSTERDAM, 18 October.

Op den 12den en 13den dezer werd in *het Wapen van Amsterdam*, op het Rusland alhier, eene vergadering gehouden van Christelijke vrienden, waarin tot voorzitter werd gekozen de heer baron *van Lynden*, lid der Tweede Kamer. Ds. *Schwartz* gaf eenige inlichtingen aangaande het seminarie, dat door de Vrije Schotsche kerk te dezer stede zou opgerigt worden. Vervolgens worden verslagen uitgebragt aangaande de scholen en verdere inrigtingen van Christelijken aard, en bragt ds. *Heldring* de Evangelisatie op Java ter tafel, over welk onderwerp de heeren *van de Velde*, *van Rhijn*, *Gefken*, enz. hunne denkbeelden ontwikkelden. — De Evangelisatie onder de zeelieden werd te berde gebragt door den heer *van Rhijn.* De vergadering besloot tot het opstellen van een adres aan de Handelmaatschappij, ter bevordering der besproken zaak.

Een ander onderwerp van behandeling was de Evangelisatie onder de Roomschen in Noord-Brabant. — Eindelijk werd door den heer *Talma* de zaak der *Madiai's* onder de aandacht der vergadering gebragt, omtrent welke zaak door den heer *da Costa* werd berigt, dat door de dezer dagen te 's Hage gehouden vergadering de heer *Elout van Soeterwoude* was benoemd, om zich als gedeputeerde van Holland aan te sluiten aan de Engelsche deputatie, die in de volgende week te Florence zou aankomen, ten einde den groothertog te bewegen tot de in vrijheid stelling dezer wegens het geloof vervolgde echtgenooten. — Het onderwijs en de nieuwe bijbelverspreiding kwamen daarna in behandeling, terwijl ten slotte ds. *Schwartz* berigtte, dat twaalf leerlingen zich op eigen kosten hadden aangesloten aan het seminarie der Vrije Schotsche kerk, en dat het onderwijs met den 1sten November stond gegeven te worden.

— Door de Nederlandsche Handelmaatschappij zijn bevracht 6 schepen, als: 3 voor Rotterdam en 3 voor Amsterdam.

— Men heeft enkele voorbeelden dat afstammelingen van geslachten, welke in vroegeren tijd met den grootsten luister schitterden, gedaald waren tot de geringste standen der maatschappij, en dat zij in het zweet huns aanschijns, onder zware zorgen gebukt, eene karige bete broods verdienden. Zonder zeer hoog te willen opklimmen, zullen wij slechts herinneren, dat eenige jaren geleden een afstammeling der Koningen van Frankrijk, uit het doorluchtige geslacht van *Valois*, in zijn eigen vaderland, met handenarbeid den soberen kost moest winnen; dat later nog een *Bourbon* (althans naar veler meening), als uurwerkmaker en werktuigkundige, zoowel in Duitschland als in Engeland en laatstelijk in Nederland rondzwierf en bekend was; aan zoo vele nakomelingen van hooge en aanzienlijke Fransche geslachten, wier voorvaders tijdens de herroeping van het edict van Nantes, in 1685, hun vaderland verlieten en als réfugiés naar de Nederlanden kwamen; aan zoo menigen nazaat van hertogen, markiezen en graven, die thans tot den geringen burgerstand is afgedaald.

Wil men nu een merkwaardig voorbeeld van geslachts-afdaling verwezenlijkt zien, men begeve zich naar 's Gravenhage, aan het einde der Frederikstraat, meer bijzonder naar dat gedeelte, hetwelk vroegertijds den naam droeg van de Mallemolen; dáár zal men aan deze zijde van de steenen brug, welke naar het kanaal leidt, een onaanzienlijk huisje vinden, hetwelk bewoond wordt door een' schoenlapper, wiens vrouw eene water- en vuur-nering drijft. De ijverige handwerksman, die in dit nederige verblijf huist, is de afstammeling van een der doorluchtigste geslachten van Frankrijk, hetwelk zelfs zoo aanzienlijk was, dat de eerste *Willem van Oranje*, de grondlegger van Neêrlands vrijheid, daaruit eene gade koos, die de moeder werd van den grooten *Frederik Hendrik.* Deze man nu, die thans een zoo gering geacht bedrijf uitoefent, heet *Frederik Thomas de Guichenon de Chastillon*, en stamt, in regte lijn, af van den beroemden *Gaspard II*, graaf van Coligny, heer van Chastillon sur Loing, ridder, luitenant-generaal, gouverneur van Parijs, kolonel-generaal der infanterie, admiraal van Frankrijk, ridder van 's Konings-orden, geboren in 1516 en in den onzaligen Bartholomeus-nacht, den 24sten Augustus 1572, door het verraderlijk staal van *de Besme* vermoord. Hij was de vriend van *Hendrik den Groote*, van Navarre, de vader van *Louise de Coligny*, de edele gemalin van *Willem van Oranje*, en door zijne moeder *Louise de Montmorency* aan dat doorluchtige en roemrijke geslacht vermaagschapt.

Sedert geruimen tijd wendde *Frederik Thomas de Guichenon de Chastillon*, bewust dat hij afstammeling was van de graven *van Coligny*, hertogen van Chastillon, alle moeite aan om in het bezit te geraken van zijne genealogie. Zijne pogingen bleven verscheidene jaren vruchteloos, totdat hij, eenigen tijd geleden, onverwachts vernam, dat eene hoogbejaarde bloedverwante, onbewust van de waarde van dit belangrijke document, het in haar bezit had, doch daarvan nimmer eenig gewag had gemaakt, en het, geheel onschuldig, onder zich had gehouden. De geboorte van een' zoon, op den 20sten April jongstleden, de eenige vrucht van zijn' echt, spoorde hem aan, om te trachten zijn geslachts-register, uit handen van zijne bloedverwante, in eigendom te bekomen, ten einde, door het vertoonen daarvan aan de bevoegde autoriteiten, zich den weg te openen om tot eenige bediening te geraken, waarvan de inkomsten hem later zouden veroorloven de kosten te bestrijden voor eene opvoeding, welke zijn zoon in staat zou stellen op eene waardige wijze den naam en de titels zijner voorvaderen te voeren.

Dat het bekend worden van deze omstandigheden in de residentie epoque maakt, dat ieder spreekt van den schoenmaker-graaf en hertog, zal wel naauwelijks gemeld behoeven te worden. Wij vernemen dan ook met genoegen, dat, gehoor gevende aan het verlangen van zeer velen, de heer mr. *W. J. van Harn*, oud griffier van het hof van Gelderland, oud hoofdambtenaar bij het ministerie van financiën, door menigen letterarbeid reeds bekend, een werkje heeft geschreven over *den laatsten afstammeling der Coligny's in Nederland*, hetwelk eerlang het licht zal zien, en waarin, behalve iets over de personen, die thans nog dezen doorluchtigen naam dragen, ook nog zullen gevonden worden eene genealogie van het huis Coligny-Chastillon, benevens zeer belangrijke mededeelingen omtrent zijne leden en weinig bekende bijzonderheden, betreffende den grooten *Coligny* en den Bartholomeusnacht. De opbrengst van dit werkje wordt, naar wij vernemen, door den belangeloozen schrijver bestemd voor den jeugdigen *Chastillon*, en om diens ouders beter in de gelegenheid te stellen hun voornemen door te zetten en hunne aanspraken te doen gelden. (*H. B.*)

— Uit een partikulier schrijven van Batavia ontleenen wij de navolgende bijzonderheid:

Eenige gegoede Chinezen hadden in vereeniging met de Javaansche Dyaksa van de afdeeling Bangie, de verregaande stoutheid om 16 picols opium binnen te smokkelen. Het opzet werd door de waakzaamheid der ambtenaren verijdeld. Ware het echter gelukt, dan zouden zij zich met ettelijke duizenden verrijkt hebben. De waarde der opium werd op *f* 130,000 geschat, welke nu geheel verbeurd werd verklaard. Als men nu buiten dit verlies in aanmerking neemt, dat de boete van de kleinste hoeveelheid, op die wijze ingevoerd, op *f* 10,000 bepaald is, dan mag men onderstellen, dat dezen smokkelaars de lust tot voortzetting van hun misdadig bedrijf wel zal bekoeld zijn. (*H. B.*)

UTRECHT, 19 October.

De beambten van de Rijn-spoorweg-maatschappij zijn hier ijverig bezig met het in orde brengen van alles, wat tot de spoedige daarstelling van den spoorweg van hier op Rotterdam kan strekken; de afdeeling van 't personeel met het opzigt der wegen belast is uitgebreid en voorloopig hier werkzaam. Inmiddels is bij onderhandsche aanbesteding de vervaardiging van den weg over Gouda aan een' Engelschman voor 3½ millioen gegund. Onder deze som moet evenwel niet begrepen zijn de oprigting der stationgebouwen.

VENLO, 14 October.

De heer med. doct. *Blumenkamp* alhier, lid der provinciale geneeskundige commissie, heeft zich naar de gemeente Ottersum begeven, tot het doen van een geneeskundig onderzoek naar de binnen die gemeente woedende roode loop. Uit dat onderzoek is gebleken, dat de aangetasten meest tot de geringe klasse behooren; dat de oorzaak is toe te schrijven aan de nabijheid van moerassen, aan onvoldoende kleeding, aan het barrevoets loopen en aan het gebruik van ongezond voedsel, meerendeels uit slechte aardappelen bestaande. Genoemde geneesheer is met den burgemeester in overleg getreden en heeft bovenal aangedongen: 1) op het verschaffen van warme kleedingstukken; 2) op het uitdeelen van zuiver voedsel; 3) op de reiniging der woningen; 4) op het afzonderlijk behandelen en leggen van de aangetast wordende personen. — De ziekte schijnt besmettelijk te zijn. Men verwacht echter, dat zij spoedig zal opgehouden hebben te heerschen.

's HERTOGENBOSCH, 10 October.

De gemeenteraad heeft in zijne zitting van gisteren avond een belangrijk besluit genomen. Hij heeft namelijk met algemeene stemmen vastgesteld, dat de stad 's Hertogenbosch in de kosten tot daarstelling van het uitwateringskanaal zal bijdragen eene som van *f* 100.000.

ASSEN, 19 October.

Mag men de loopende geruchten gelooven, dan zoude de hooge regering *f* 100,000 willen besteden tot uitdieping van het Zwarte Water.

Volgens andere geruchten, zou de dienst op den Hollandschen spoorweg eene maand geschorst worden tot herstelling der bevondene gebreken. (*Dr. en Ass. Ct.*)

— In de vergadering van den raad der gemeente Assen op den 16den jongstleden, is onder anderen eene nieuwe verordening vastgesteld tot regeling der belasting op de honden, benevens eene verordening op de invordering dier belasting, — en werd overeenkomstig het voorstel van *B.* en *W.* afgewezen het verzoek van den heer *A. van der Scheer*, belast met de dienst van officier van gezondheid bij het garnizoen alhier, om daarstelling van eene badplaats voor de militairen, op grond, dat voor zoodanige inrigting de gelegenheid ontbreekt.

Een voorstel van burg. en weth., om den hoofdelijken omslag voor 1853 en vervolgens onder kon. goedkeuring te bepalen tot een bedrag van hoogstens *f* 5000, werd, nadat daarover langdurige discussiën waren gevoerd, met 7 tegen 2 stemmen verworpen.

— Wij vernemen, dat door de heeren *Klijn*, gebr. *Goedkoop*, *Visser* en *Langeveld* aan de Provinciale Staten van Drenthe het verzoek is ingediend tot bekoming van de noodige vergunning, om het door hen geprojecteerd midden-kanaal in het bovenpand der Drentsche hoofdvaart te mogen doen uitloopen. Het schijnt dus meer en meer zeker, dat de maatschappij tot daarstelling van dat werk zal tot stand komen.

— Men schrijft uit Maten, den 13den Oct.: „Heden morgen tusschen 6 à 7 uur zijn alhier van Roswinkel pl. m. 550 stuks rundvee, komende uit Friesland, zijnde 25 koeijen, twee stieren en de rest kalveren, over de grens naar Hannover vervoerd, terwijl hetzelve eenige dagen door het gemeentebestuur van Vlagtwedde was tegengehouden, omdat het wegens de in Friesland heerschende longziekte het Groninger grondgebied niet mogt passeren; het kon dus ook niet aan het kantoor te Ter Apel worden aangegeven. Gelukkig echter geeft de te Emmen geplaatste hoofdcommies hetzelve doen vergezellen tot aan het Hannoversche grondgebied.

— Men schrijft van Smilde, den 18den Oct.: „Het strekt ons tot genoegen te kunnen mededeelen, dat heden alhier eene bijeenkomst zal plaats hebben, betreffende de verkooping van het armhuis alhier, wegens schulden. De heer mr. *H. H. A. Sluis*, lid der Gedep. Staten, en mr. *L. Homan*, lid der Prov. Staten, zullen o. a. deze vergadering bijwonen. Men hoopt dat door tusschenkomst dezer heeren deze noodlottige verkooping geen voortgang zal hebben, en dat deze gemeente spoedig *zelve* de gelden uit de kas *ad pios usus* in handen zal krijgen, waardoor dan de obligatiën, die reeds sedert lang met de interesten verschenen zijn, kunnen ingelost worden, welke obligatiën afkomstig zijn van eene geldleening ten behoeve der Hervormde gemeente dezer plaats."

GRONINGEN, 21 October.

Maandag laatstleden heeft de heer staatsraad commissaris des Konings de gemeente *Sappemeer* met een bezoek vereerd en zich toen onophoudelijk met het onderzoek naar het beheer en de belangen dier gemeente bezig gehouden. Z. e. betuigde na afloop hiervan aan het bestuur dier gemeente over deszelfs beheer, zijn hooge en volkomene goedkeuring en tevredenheid. Daarna heeft z. e. de Hervormde kerk en nieuwe begraafplaats in oogenschouw genomen en toen eenigen tijd in het fraaije schoolgebouw te Sappemeer, waar p. m. 400 kinderen aanwezig waren, vertoefd en zich aldaar van het geven van doelmatig onderwijs overtuigd, hetwelk mede z. e. volkomene goedkeuring wegdroeg.

— De Gedeputeerde Staten dezer provincie, — overwegende, dat door Z. Exc. den minister van financiën maatregelen zijn voorgeschreven, om de controleurs van de directe belastingen en het kadaster tot de kennis te doen geraken, of de dubbelen van eerste aangiften wegens landverbetering, naar de wet van den 6den Junij 1840 (*Staatsblad no.* 17), al dan niet ter registratie zijn aangeboden; en willende, zooveel mogelijk, de ingezetenen dezer provincie, die zich op de landverbetering toeleggen, in het genot stellen der voorregten, bij de voormelde wet toegekend; — hebben de belanghebbenden herinnerd, ten einde zich voor schade te hoeden, aan de opvolging der bepaling, dat de dubbelen der eerste aangiften van de gedane verbetering, binnen den tijd van drie maanden, na den dag der aangifte en van het visa, ter registratie zullen moeten worden aangeboden, bij verzuim waarvan die aangiften, volgens het uitdrukkelijk voorschrift van artikel 13 dier wet, als niet gedaan zullen worden beschouwd.

— De afdeeling Groningen van het Nederlandsch Bijbelgenootschap hield heden binnen deze stad hare algemeene vergadering. Te 12 uur vereenigden zich de leden in de groote consistoriekamer van de Martini-kerk, en werd alstoen berigt gegeven van den staat der afdeeling en des genootschaps, van de uitgifte van bijbels, van den staat der kas, van het voorgevallene op de algemeene vergadering, in Julij te Amsterdam gehouden, en had de verkiezing plaats van leden in het bestuur der afdeeling.

Heden avond te vijf uur werd eene godsdienstige rede gehouden voor de Gemeente, door den hoogleeraar W. Muurling. Genoemde hoogleeraar sprak bij deze gelegenheid naar aanleiding van Nehemia 8: 6, 7; luidende:

„En Ezra opende het boek voor de oogen van het gansche volk; want hij was boven al het volk, en als hij het opende, stond het volk op. En Ezra loofde den Heer, den grooten God; en al het volk antwoordde: Amen, Amen, met opheffing harer handen en bogen zich, en zij aanbaden den Heere met de aangezigten ter aarde."

De kollekte te dier gelegenheid gehouden, was ten voordeele der zendelingszaak.

Na afloop der Godsdienstoefening heeft nog eene bijeenkomst van bestuurders aller Bijbelvereenigingen in deze provincie plaats gehad.

— Door den Luit.-Kolonel van het 8ste regement infanterie, dépôt-bataljon alhier, is heden voormiddag in het bureau van de Haddinge-Kazerne aanbesteed: Het leveren van het rundvleesch en vet, ingaande den 1sten Nov. e.k. en eindigende den 31sten October 1853; hierop zijn drie biljetten van inschrijving ingekomen, te weten van L. L. Godschalk, wonende in de Gelkingestraat, voor 31½ cent het Ned. pond, I. L. Schaap, in de N. Ebbingestraat, voor 32 cent het Ned. pond, en de Gebroeders Schaap, in de Poelestraat, voor 33 cent het Nederl. pond. — De beide eerstgenoemde biljetten waren van onwaarde, uit hoofde de borgen dezelve niet hadden geteekend.

— Bij arrest van het provinciaal geregtshof van heden zijn de gedetineerden Harmannus Koets en Johannes Hermannus Jansen, beide van beroep timmerlieden en te dezer stede woonachtig, vrijgesproken van de aan hen te laste gelegde misdaad van *diefstal door meer dan één' persoon op de aanhoorigheid van een bewoond huis*, en dien ten gevolge dadelijk in vrijheid gesteld. De eisch van het openbare ministerie was, uithoofde van de geringe waarde van het gestolene, 4 jaren correctionele gevangenisstraf. De beschuldigden in deze zaak zijn verdedigd door mr. J. Ganderheijden, advokaat te dezer stede.

— Op den 20sten September werd bij den landbouwer A. R. Terpstra, te Tzummarum, ontvreemd een gouden oorijzer met dito stiften, toebehoorende aan zijne dochter. Daar te gelijker tijd de dienstmeid Tjaltje Douwes Dek verdween, werd deze van den diefstal verdacht gehouden. Den 18den dezer werd deze meid door den agent van politie Wieringa alhier op signalement aangehouden en bekende zij hare misdaad. Daar tegen haar bevel van gevangenneming door de regtbank te Leeuwarden was verleend, is zij derwaarts overgebragt.

— De Zuidlaardermarkt, die, zooals bekend is, eene der voornaamste markten van Drenthe is, werd Dingsdag laatstleden gehouden. Volgens bij ons ontvangen berigten, was de markt ook nu weder gevuld met bezoekers, doch in alle deelen niet zoo druk als het vorige jaar, waarvan de slechtheid der kleiwegen de oorzaak schijnt te zijn; in weerwil hiervan passeerden toch in den morgen van dien dag honderden rijtuigen bijlangs den Heereweg alhier om de markt te bezoeken, die des namiddags hier wederom langs terugkeerden, onder den toevloed van eene groote menigte wandelaars, die door het schoone weder naar buiten werden gelokt.

— De *Amst. Ct.* van gisteren deelt het volgende mede: „Wij vernemen met genoegen, dat de kunstschilder Israëls, onze talentvolle stadgenoot, wiens voortreffelijk meesterstuk *Oldenbarnevelds laatste brief*, op de thans nog geopende tentoonstelling zoo bijzonder en zoo zeer verdiend de algemeene bewondering trekt, de hand gaat leggen aan een nieuw werk, dat voorzeker niet minder schoon zal worden dan al het vroegere, dat de genie en het penseel van den verdienstelijken Israëls hebben voortgebragt. Het stuk dat wij bedoelen zal *Kenau Simons Hasselaar*, de moedige Haarlemsche vrouw, voorstellen, en de vervaardiging is den schilder door een' kunstliefhebber opgedragen."

— De *Prov. Fr. Ct.* deelt het volgende mede: „Wij vernemen dat er dezer dagen te Zwolle eene bijeenkomst zal plaats hebben, betrekkelijk den aanleg van spoorwegen in het Noordelijk gedeelte van ons Vaderland en deszelfs verbinding met Duitschland; onderscheidene heeren uit deze provincie zijn derwaarts genoodigd, onder welke ook de tegenwoordige en de oud-burgemeester dezer stad, welke beide, zijn wij goed onderrigt, aan die uitnoodiging gehoor zullen geven."

Ter gelegenheid dat de gouverneur van den staat de wet onderteekende, waarbij in den staat Maine (in Noord-Amerika) de sterke drank werd *verboden* (men weet, dat zonder die onderteekening de wetten daar geen kracht hebben), besprak hij de grondwettigheid dezer verbodswet en zeide, „dat, indien men wetten mag maken ter uitroeijing van verscheurende dieren, men het ook mag doen ter uitroeijing van dit kwaad (den sterken drank), dat grooter is, dan eenig ander. De staat mag die artikelen van handel verbieden, welke verderfelijk zijn voor het algemeen, en wetten maken ter bescherming zijner eigene ingezetenen." (*Volksvriend.*)

Eene arbeiders-bibliotheek op groote schaal.

Thans is te Manchester de boekerij voor de arbeidende klassen geopend, tot oprigting waarvan de voornaamste fabrikanten der stad, nu omstreeks drie jaren geleden, het plan vormden. Zij is in een daarvoor daargesteld gebouw (hetwelk nagenoeg 150,000 gulden heeft gekost) geplaatst, en bestaat uit twee afdeelingen; de eene bevat 16,000 boekdeelen die ter plaatse mogen worden gebruikt; de andere 5000, die

uitgeleend en buiten het gebouw gebruikt mogen worden. Het meerendeel dezer boekwerken is door boekhandelaren, uitgevers en andere personen in het vereenigd rijk aan de inrigting geschonken; het overige is aangekocht uit een door vrijwillige bijdragen zamengebragt fonds, waartoe het arbeidsvolk van Manchester en de naaste omstreek nagenoeg 10,000 gulden bijgedragen heeft. Het stedelijk bestuur van Manchester heeft eene vaste jaarlijksche uitkeering tot vermeerdering dezer boekerij toegezegd.

Kunstnieuws.

Mlle. Leonie Peters.

De goede verwachting, die wij ten aanzien van het talent van mej. PETERS hebben uitgesproken, is door het door haar op Maandag avond hier gegeven concert allezins bewaarheid geworden. Een vrij talrijk publiek heeft zich overtuigd, dat mej. PETERS inderdaad een' hoogen rang bekleedt onder de virtuosen op de harp, terwijl velen toen tevens voor 't eerst in de gelegenheid zijn geweest, uit eigen ervaring te kunnen oordeelen, dat ook de harp een speeltuig is, allezins geschikt voor concertstukken, en geëigend om eene hooge mate van virtuositeit te doen ontwikkelen, in weerwil van de buitengemeene moeijelijkheden van uitvoering, die aan het harpspel, zoo als wij 't nu weder hebben gehoord, zijn verbonden, en waardoor dan ook zoo weinigen in dezen muzikalen tijd zich toewijden aan de ernstige beoefening van een speeltuig, dat zoo veel schoons en edels in zich heeft.

Letternieuws.

Vlaamsche Poëzij;

Bloemlezing uit de werken der Zuid-Nederlandsche dichters van onzen tijd, door J. J. A. GOEVERNEUR *en* W. HECKER.

De namen der beide verzamelaars zijn reeds voldoende borgen voor de keurigheid der verzameling. De schoonste bloemen, uit de welige hoven van LEDEGANCK, vrouwe VAN ACKERE, SNIEDERS, VAN RIJSWIJCK, PEETERS, VAN BEERS, VAN DUYSE, DE BRAUWERE, BLIECK, en anderen, zijn hier tot een' smaakvollen ruiker vereenigd, die door aangenaamheid en verscheidenheid van kleur en geur aller aandacht verdient. De Vlaamsche jonkvrouw zal op de étagères onzer dames niets zoo zeer benijden, als deze bouquet, op haren vaderlandschen bodem geplukt, en wij hebben alle redenen om aan de heeren verzamelaars, die het grondgebied van Vlaanderens poëzij in alle rigtingen hebben doorkruist, onzen opregten dank te betuigen.

Wie dezen bundel koopt, zal zich den betrekkelijk geringen prijs voor een werk van duurzame waarde, in een bevallig gewaad gehuld, geenszins beklagen. Er is licht en leven, vrijheid en vrolijkheid op den Vlaamschen zangberg. De krankzinnige mijmeringen van „*Guij de Vlaming*" worden er evenmin vernomen, als de geheimzinnige toonen der „*Klok van Delft.*" Het gaat er cordiaal toe, even als in de *estaminet*, door DE BRAUWERE zoo geestig beschreven. Dáár staat LEDEGANCK op „*de boekweit*" te turen en bezingt ze op eene wijze, die ons aan SCHILLERS „*Lied der Glocke*" doet denken. Dáár doet VAN DUYSE in liefelijke en krachtige verzen, als een tweede GÖTHE, zijne „*Ondine*" uit de blaauwe golven oprijzen. Dáár bespiedt DE BEERS zijne bekoorlijke „*bloem uit de volksklas*" — een roerend tafereel, waardig een tegenhanger van zijn vers „*in 't kerkportaal*," dat het juweel is onzer Aurora in dit jaar. Dáár doet dezelfde dichter zijnen „*zieken jongeling*" spreken, naar wien niemand zonder ontroering luisteren zal. Veel overeenkomst heeft dit gedicht met „*der kranke Ritter*" van VOGL. Dáár droomt PEETERS zijne liefelijke droomen. Dáár staat LEDEGANCK op, om in krachtige taal Vlaanderens hoofdsteden te begroeten, of hij verheft den diepen treurtoon des harten op het graf van zijne moeder!

Gaarne zouden wij ter bevestiging onzer onbepaalde aanprijzing iets uit den bundel mededeelen. Maar...... de overvloed van schoone gedichten is zoo groot, dat wij ons over eene keuze bezwaard vinden. Wij hopen, dat onze Nederlandsche dichters er zich naar...... doch neen, wij willen de „*historische regten*" en den eigenwaan van ons *irritabile genus* niet kwetsen! Wij hopen derhalve, dat een ruim debiet van deze dichtverzameling van den goeden smaak der Nederlanders in het algemeen — en der Friezen in het bijzonder, getuigen moog. (*Prov. Friesche Ct.*)

Mentz of Haarlem?

JOHANN GENSFLEISCH VON GUTENBERG *of* LAURENS JANSZOON KOSTER? *Eene bijdrage tot de geschiedenis van de uitvinding der Boekdrukkunst.* Door C. H. R. MARNIX. *Ten voordeele van het op te rigten standbeeld voor* LAURENS JANSZ. KOSTER. 's Gravenhage 1852; gr. 8vo; 48 bladz.; *f* 0,50.

De zaak van de oprigting van een waardig gedenkteeken voor den onsterfelijken KOSTER, uit bijdragen van geheel het Nederlandsche volk, heeft in den laatsten tijd weder aanmerkelijke vorderingen gemaakt, dank den ijver der daartoe werkzame commissiën. Er ontbreekt echter nog *eenig* fonds, om tot de finale oprigting van het metalen standbeeld te kunnen overgaan. Terwijl het model door onzen grooten ROIJER reeds geheel is afgewerkt, en men dus tot het gieten zal kunnen overgaan, moet er nog *eenig* fonds worden bijeengebragt, om aan de echt nationale zaak haar vol beslag te kunnen geven.

Te dien einde waagt nu ook een bevorderaar der goede zaak, onder de pseudonym van MARNIX, eene poging, door de uitgave van 't onderwerpelijk geschriftje, dat veler aandacht verdient en vooral hen belang zal kunnen inboezemen, die niet genoeg bekend mogten zijn met de geschiedenis van de uitvinding der Boekdrukkunst.

Ziet hier den inhoud van dit geschriftje:

De schrijver geeft eerst een verhaal van het GUTENBERGS-*feest*, in 1837 te Mentz gevierd, waaruit blijkt, met welk eene geestdrift onze Duitsche naburen vervuld zijn voor den man, dien *zij* voor den uitvinder der Typographie houden. Daarna betoogt hij, uit de meest geloofwaardige bronnen, dat de eer dier uitvinding niet aan Mentz, maar aan Haarlem toekomt, en meent hij geen oogenblik te mogen twijfelen, dat er eenig Nederlander zij, die niet zou verlangen, dat het nationale gedenkteeken voor den waren en echten uitvinder der Boekdrukkunst zeer spoedig in Haarlem's veste gesticht worde, en zulks niet ten gevolge van door geheel Europa verzamelde bijdragen (als voor GUTENBERG's standbeeld), maar alleen door de offers van duizende vaderlandslievende mannen op het altaar van waarheid en licht nedergelegd. — Het werkje besluit met het uitmuntend vers, dat de prins van de dichters der 17de eeuw, tot lof der Drukkunst maakte en aan den vermaarden boekdrukker BALTHAZAR MOERENTORF zond.

Men ziet, dat het werkje niet alleen de aandacht verdient wegens het doel zijner uitgifte, maar ook wegens 't nut dat het voor vele lezers zal kunnen hebben, die gaarne iets naders omtrent de aanspraken van Haarlem of van Duitschland op deze uitvinding willen weten, en voor wie dit werkje inderdaad eene bijdrage tot de geschiedenis dier gewigtige ontdekking kan heeten.

(*Ingezonden.*)

Waar blijven de Statistieke Bureaux van art. 162 der Provinciewet (van 1850).

De dagbladen deelen, uit het *Handelsblad*, het volgende mede: „De heer mr. L. A. J. W. baron SLOET, griffier der Staten van Gelderland, heeft zich jegens zijne provincie zeer verdienstelijk gemaakt en het ware te wenschen, dat zijn loffelijk voorbeeld door zijne ambtgenooten in de overige provinciën des rijks wierd nagevolgd. Gebruik makende van de voor hem in zijne hoedanigheid toegankelijke bouwstoffen, heeft de geachte schrijver besloten, nuttige bijdragen te leveren ter vermeerdering der kennis van Gelderland. Die bijdragen zullen betreffen het grondgebied, den bodem, het water, de polders, den landbouw en de bevolking. Het eerste stuk is thans bij den boekhandelaar Is. AN. NIJHOFF, te Arnhem, verschenen."

Wij hebben op het hier medegedeelde niet het minste aan te merken. Wij zijn het geheel eens met de daarin uitgedrukte gevoelens. Maar wij (en misschien zal 't anderen even zoo zijn gegaan) vonden er aanleiding in tot de vraag, waar toch de reeds voor een paar jaren in beginsel aangenomene en voorgeschrevene Statistieke Bureaux in elke provincie, blijven? En wij voegen daarbij de vraag, of, bijaldien aan de bepaling der wet op dat stuk werd voldaan, niet nopens *iedere* provincie van het land gelijksoortige belangrijke onderzoekingen enz. zouden in het licht kunnen en moeten komen, als nu geheel vrijwillig door den hoogst begaafden griffier van Gelderland worden bekend gemaakt?

Wij hopen, dat onze wenk sommiger aandacht op deze zaak zal doen vestigen.

Kerknieuws.

Uit eene door den minister van financiën, voorloopig belast met het bestuur van het depart. voor de zaken der Herv. eeredienst enz., aangeboden nominatie, tot vervulling der predikantsplaats in de Herv. gemeente van Chaam, zijnde eene Kon. collatie, heeft Z. M. bij besluit van den 10den October j.l. benoemd den heer *A. Dekkers*, pred. te Bloemendaal.

ZEETIJDINGEN.

GRONINGEN, 19 October. Heden is van hier vertrokken het nieuwgebouwde kofschip *Klazina Maria*, groot 61 tonnen, kapit. H. J. DOUWES, van Groningen, gedestineerd met haver naar Londen.

Binnengekomen te Amsterdam den 15 Oct., kapit. *Huizinga* Margaretha, van Londen; *Brandt* Gerhardina, van Newcastle; *Zwaal* Barend, van Dantzig; *Dirks* Sjouke, van Gonderzijl; *Schuur* Jacoba Gezina, van Hummerzijl; den 16den *van der Veer* Wilhelmina Frederika, van Suriname; *Kuiper* Hendrika Hillegina, van Livorno; *Smit* Anna Jantina, van Riga; *Postma* Magrietha, van Horumerzijl; *Kleijn*, Juno, van Dantzig; den 17den *Poort* Dirkje, van Bremen; *Strackholder* Annette, van Norden. — Te Texel den 16 Oct., *Postema* Gesiena, van Nerva; *Visser* Vrouw Janneije, van Osterrisöer; den 17den *Duintjer* Friso, van Newcastle; den 18den *Mulder* Harmonie, van Newcastle; *Pik* Lucas Wigcher, van Archangel. — In het Vlie den 16 Oct., *van der Veer* Twee Gebroeders, van Newcastle; *Veendorp* Annechina, van Föhr; *de Groot* Drie Gezusters, van Christiansand; *Tillema* Onderneming, van Frederikstad; den 17den *Rosenbeek* Roelina, van Dantzig; *Leuning* Margaretha Alida, van Dantzig; *Lukje* Drie Gezusters, van Aalborg; *de Groot* Catharina Sophia, van Brunsbuttel; *Kuijper* Vrouw Maria, van Frederikstadt; *Visser* Maria, van Osterrisöer; *Heerma* Louwina, van Hohewach naar Engeland. — Te Helvoet den 16 Oct., *Mooi* Hillechina Catharina, van Croonstad. — Te Brouwershaven den 15 Oct., *Kranenburg* Vrouw Neeltje, van Bergen naar Dordrecht. — Te Batavia den 23 Sept., *Wijnands* Doctrina et Amicitia, van San Francisco. — Te Alexandria den 1 Oct., *Huisman* Edzard, van Newcastle. — Te Ostende den 14 Oct., *Koster* Twee Gebroeders, van Osterrisöer. — Te Lissabon den 28 Sept., *Mulder* Klasina Elisabeth, van Amsterdam. — Te Rouaan den 14 Oct., *Doewes* Gesina, van Rotterdam. — Te Londen den 15 Oct., *Drewes* Tjakkien en *Stuitje* Christina Johanna, beide van Amsterdam; *Pronk* Gesina Pronk, van Aalborg; den 16den *Lindeboom* Geertruida, van Gend; *de Groot* Twee Zusters en *Visser* Hoop, beide van Workum. — bij Yarmouth den 15 Oct., *Altena* Hendrika Margaretha, van Rotterdam naar Porto. — Te Liverpool den 14 Oct., *Visser* Zwaluw, van Waterford. — Te Aberdeen den 14 Oct., *Zeven* Concordia, van Stettin. — Te North Shields den 14 Oct., *Munneke* Baudina, van Harlingen. — Te Sunderland den 14 Oct., *Lenger* Tobina, van Amsterdam. — Te Yarmouth den 14 Oct., *de Jong* Twee Gezusters, van Rotterdam. — Te Hamburg den 15 Oct., *Nieveen* Vrouw Hendrika, van Amsterdam; den 17den *Kuipe*r Twee Gebroeders, van Zwolle. — Op de Elve den 14 Oct., *de Jonge* Gesina, van Amsterdam; den 15den *Kruizinga* Vrouw Reina, van Zuiphen; *Gust* Vrouw Margaretha en *Panjer* Vrouw Wyka, beide van Amsterdam. — Te Bremerhaven den 14 Oct., *de Vries* Hoop op Welvaart, van Christiansand; den 16den *Meijer* Voskelina, van Arendal; *Woudstra* Jonge Kerst, van Memel; *Joosten* Jantina en *Puister* Vrouw Maria, beide van Hamburg; den 17den *Dijkstra* Geertina, van Brake. — Te Altona den 15 Oct., *Engelsman* Bernardus, van B. Ayres. — Te Travemunde den 14 Oct., *Giezen* Gerdina Beerta, van Londen. — Te Memel den 12 Oct., *Verstok* Regina Elisabeth en *Berghuis* Elsina, beide van Pillau. — Te Bolderaa den 9 Oct., *Stuit* Beerta Hendrika, van Brake; den 10den *Scheepker* Alberdina en *Tuntelder* Geertruida, beide van Rotterdam; den 11den *Bonjer* Johanna Brons, van Liverpool; *Stuit* Geerdina, van Antwerpen; *de Groot* Klasina Arendina, van Schiedam; *Bieze* Anna, van Libau; den 12den *Poort* Catharina, van Londen. — Te Tonningen den 12 Oct., *Patje* Annegiena en *Gnodde* Alida Sophia, beide van Bremen naar Stettin; *Pluktje* Hermanna Hendrika, van Amsterdam naar Stettin; *Lukkien* Margrietha Wilhelmina, van Amsterdam naar de Oostzee; den 14den *Hazewinkel* Jantina, van Newcastle naar Lubeck; den 16den *Joosten* Henderika Bouwina, van Sunderland naar Lubeck; *Bontekoe* Vrouw Geertruida, van Kampen naar Sleeswijk. — Te Rendsburg den 14 Oct., *de Winter* Catharina, van Amsterdam naar Koningsbergen. — Te Holtenau den 13 Oct., *Drewes* Twee Gezusters, van Skielskior naar Amsterdam; *Glim* Vrouw Willemina, van Wordingsburg naar Amsterdam.

Binnengekomen te Amsterdam 18 Oct., kapit. *de Jong* Mina, van Newcastle; den 19den *Postma* Geziena, van Nerva; *Leuning* Magrietha Alida, van Dantzig; *Heerma* Louwina, van Hohewach, *Lukje* Drie Zusters, van Harburg; *Huisman* Ijtjea en *Schoon* Engelina, beide van Bremen. — Te Texel den 19 Oct., *Blauw* Gesina, van Newcastle. — In het Vlie den 18 Oct., *Visser* Tietje, van Woltersum; *Bos* Elisabeth, van Stege. — Te Londen den 18 Oct., *Olthof* Abeldina, van Amsterdam; *Muller* Minerva, van het Nieuwe Diep. — Te Rouaan den 16 Oct., *Dik* Jantina Annechiena, van Rotterdam. — Bij Seaford den 15 Oct., *de Boer* Sap Thelina, van Newport naar Dantzig. — Te Poole den 17 Oct., *Bekkering* Margaretha, van Rotterdam, met schade. — Te Liverpool den 15 Oct., *Loman* Maria Fransiska, van Mazatlan; den 16den *Plukker* Hendrika, van Lissabon. — Te North Shields den 16 Oct., *de Groot* Valerius Lodewijk en *Visser* Ceres, beide van Amsterdam. — *de Groot* Harmonie, van Dordrecht; *Das* Hermanna Das, van de Eems; *Ketelaar* Engelina, van Kampen. — Te Sunderland den 16 Oct., *Lindeboom* Margaretha, van Amsterdam; *Schaap* Jonge Klaas, van Rotterdam; *Mellema* Jacobus Antonie, van Schiedam. — Te Stockton den 17 Oct., *Bossinga* Ceres, van Rotterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 16 Oct., kapit. *Klunder* Johannes Linthorst, naar Livorno; den 18den *Visser* Trijntje, naar Stettin. — Van Texel den 17 Oct., *Boiten* Fossina Siers, naar Bordeaux; *Gunter* Cornelia, naar Londen; *Topzand* Hopende Zeeman, naar Stockholm; *Olthof* Catharina, naar Newcastle; *Koning* Zeldenrust, naar Hull. — Uit het Vlie den 16 Oct., *Zwieting* Petrus Horëus, naar Engeland, als bijlegger; *Wegener* Vrouw Martha, naar Sunderland, als bijlegger; *de Boer* Gesiena, naar Petersburg; *Smit* Alegonda Rensina en *de Jonge* Ettiena, beide naar Dantzig; *Folders* Weldaad en *de Jonge* Sikkolina Hooites, beide naar Stettin; *Glim* Hindrika Magrieta, naar Bergen; *Voogd* Vriendschap, naar Destermunde, *Nanninga* Vriendschap, naar Frederikstad; *Sprik* Twee Gebroeders, naar Christiansand; den 17den *Bakker* Alexander, naar Petersburg; *Waker* Catharina Isabella, naar Riga; *Pieper* Catharina en *Kramer* Agatha Jacoba, beide naar Hamburg, als bijlegger. — Van Helvoet den 17 Oct., *Zeven* Zwaluw, naar Nantes. — Van Brielle den 17 Oct., *Kiers* Margaretha, naar Rouaan. — Van Vlissingen den 15 Oct., *Reinders* Hendrik Wester, van Amsterdam naar Constantinopel, na gerepareerd te hebben; *de Jonge* Vrouw Martha, naar Bremen. — Van Tricht den 13 Oct., *Korfker* Anna Martha, naar Rotterdam. — Van Lissabon den 6 Oct., *Hagedoorn* Cornelia Catharina, naar Maassluis. — Van St. Ubes den 1 Oct., *Mugge* Zwijger, naar Calcutta. — Van Jersey den 9 Oct., *Oldenburger* Geppiena, naar Cardiff. — Van Leith den 14 Oct., *Hovelting* 't Avontuur, naar Peterhead. — Van Hamburg den 15 Oct., *Bakker* Vrouw Geertje, naar Newcastle. — Van Carolinensiel den 12 Oct., *de Vries* Geertje, van Greetsiel. — Van Flensburg den 12 Oct., *Esbra* Elisabeth, naar Amsterdam. — Van Travemunde den 17 Oct., *Oostra* Annechina, naar Muilerup; *Bolhuis* Gesina, naar Bandholm. — Van Pillau den 16 Oct., *Duit* Fenneghina, naar Memel. — Van Dantzig den 13 Oct., *Folders* Horteuse, naar Amsterdam. — Van Bolderaa den 11 Oct., *Prak* Rensina, naar Amsterdam; *Dieters* Thecla Johanna, *Wiersma* Herstelling, *Bouwer* Harmina, den 12den *Pott* Spruit, *Potjer* Geertruida Jacoba, *de Grooth* Margrietha Gezina en *Tiktak* Jantina Fennegina, alle 7 naar Helsingör. — Van Croonstad den 8 Oct., *de Groot Bakker* Katharina, *Diepenbroek* Helena Thekla, *Brandts* Jonge Willem en *Spijkman* Juliana Louisa, alle 4 naar Amsterdam; *Doekes* News, *Strootman* Beerta Victoria, en *de Jonge* Weldaad, alle 3 naar Rotterdam; *Niehof* Jantina Jetskelina, naar Dordrecht; *Klein* Alida Hendrika, naar Schiedam; *Faber* Maria, naar Harlingen; *de Haan* Agneta Juliana, naar Groningen; *Schröder* Anton, naar Termunterzijl; *Stomp* Antje Jansen, naar Londen; *Huges* Johan Gerard, naar Elseneur; *Huges* Jacomina, naar Rotterdam, de laatste was vroeger gezeild, doch uit zee teruggekomen. — Van Tonningen den 15 Oct., *Hazekamp* Vriendschap, van Aalborg naar Holland.

Vertrokken van Amsterdam den 18 Oct., kapit. *de Groot* Jacobus, naar Suriname; *Heins* Vijf Gebroeders, naar Bremen. — Van Texel den 19 Oct., *Mooi* Hijlke Tromp, naar Genua. — Van Maassluis den 19 Oct., *de Boer* Eliza, naar St. Malo. — Van Montrose den 15 Oct., *Waterborg* Karsina, naar Groningen.

ZOUTKAMP, 20 Oct. Zeilklaar den 19 Oct., kapit. *Douwes* Klazina Maria, naar Londen.

CAROLINERSIEL, 14 Oct. Van de lading tarwe van het schip Juffer Grietje, kapt. *Kliphuis*, zijn c. 27 last sterk beschadigd en 15 last weinig of zoo goed als niet; morgen verkoop. — De lading raapzaad van het schip de 2 Gebroeders.

BOLDERAA, 12 Oct. De hollandsche kof Anna, kapt. *Bieze*, van Libau met rogge naar Holland, is gisteren morgen met gebroken grooten mast en pompen hier binnengekomen, nadat dit schip bij zeer stormachtig weder 13 dagen zee gehouden had.

BALTISPHORT, 4 Oct. Hier is o. a. binnengeloopen het schip Gepkel. Lucretia, kapt. *Dommering*, naar Groningen bestemd.

— Het schip Vriendschap, kapt. *Wijbes*, van Pillau herwaarts gedestineerd, is, volgens brief van den kapitein, in den Straalsund den 10den October, aldaar, na veel storm doorgestaan te hebben, in goeden staat binnengeloopen.

— Het schip jonge Albert, kapt. *J. A. van der Zee*, van Straalsund naar Hull, is den 8sten Oct. met schade in de Erdholmen binnengeloopen.

— Het schip Annegina Engelina, gevoerd geweest door kapt. *H. H. Smit*, bij Swinemunde gestrand en met de lading voor 2600 Pruissische daalders verkocht, is volgens berigt van Swinemunde van den 11den Oct. af en in de haven gebragt; de lading werd gelost.

— Het schip 2 Gebroeders, kapt. *K. J. Orre*, van Dantzig naar Amsterdam, op Helgoland gestrand, is wrak en zou met de gedeeltelijk beschadigde lading tarwe, den 14den Oct. verkocht worden.

— Het schip Hortense, kapt. *A. Hofkamp*, van Liverpool naar Port au Prince, is den 4den Oct. te Beaumaris binnengeloopen.

— Het schip Helene Ettiene, kapt. *J. H. Lucht*, den 24sten Aug. van Fernambuck naar Hamburg vertrokken, is te Rio Grande do Norte lek binnengeloopen; de lading zou in het schip Gefion, kapt. *Hansen*, overgeladen worden.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN, welke de Sond gepasseerd zijn.

13 Oct. Schuur, Agatha, v. Dantzig n. Antwerpen, m. deelen.
14 — Faber, Twee Vrienden, v. Dordrecht n. Dantzig, m. ijzer.
15 — Gnodde, Jonge Walrave, v. Petersb. n. Harl., m. lijnzaad.
de Groot, Maria Reifina, v. Koningsb. n. Weym., m. tarwe.
Visser, Joh. Petronella, v. Petersb. n. Rotterd., m. potasch.
Schut, Hoop, v. Stettin n. Amst., m. tarwe.
v. Wijk, Jantje, v. Petersb. n. Amst., m. potasch.
Vos, Kathar. Koelsina, v. Petersb. n. de Zaan, m. lijnzaad.
Poelman, Amelia, v. Riga n. Zwolle, met rogge.
Smid, Klasina Bruins, v. Petersb. n. Harlingen, m. potasch.
v. Driesten, Bellamy, v. Petersb. n. Holland, m. rogge.
Visser, Vriendschap, v. Riga n. Londen, m. hout.
Schenk, Ida en Cornelia, v. Libau n. de Maas, m. rogge.
Oldenburger, Astrea, v. Koningsb. n. Hull, m. lijnzaad.
Everts, Gesiena Catharina, v. Petersb. n. Holland, m. rogge.
Goosens, Geertruida, v. Petersb. n. Holland, m. rogge.
Hazewinkel, Jonge Liefert, v. Stettin n. Nantes, m. hout.
Upmeijer, Alberdina, v. Libau n. Schiedam, m. gerst.
Warners, Tjard. Fenneg., v. Koningsb. n. Liverp., m. tarwe.
Mulder, Jantina Anna, v. Koningsb. n. Amst., m. tarwe.
Wijkmeijer, Geesina, v. Amst. n. Koppenhage, m. stukgoed.

De Wind den 13den Oct., W.N.W., N.W.; den 14den N.W., N.N.W., N.W.; den 15den O., O.Z.O., Z.Z.O.; den 16den O.Z.O.

SCHEEPSVRACHTEN.

GRONINGEN, 19 Oct. Heden is bevracht naar Londen een nieuw schoonerschip van ruim 100 last, tot den koers van 18 sh. 6 d. met 10 pCt. per last van 10 quarters Haver, dus 6 p. hooger. Tot dien koers blijven schepen gezocht. Naar Amsterdam of de Zaan *f* 3,25 per last Gerst, andere Granen in verhouding.

KONINGSBERG, 14 Oct. De vrachtprijzen naar Engeland zijn eenigzins gestegen, die naar Holland blijven onveranderd. Toegestaan: naar de Oostkust van Engeland 3 sh. 7½ d., het kanaal 4 sh. 3 d. per qr. tarwe; Amsterdam *f* 19 en *f* 1 per last tarwe.

DANTZIG, 14 Oct. De vrachten staan iets beter, Londen 3 sh. 10 d., Hull 3 sh. 6 d. per qr. tarwe.

BURGERLIJKE STAND.

Van af den 15den tot en met den 21sten October 1852 zijn te *Groningen* geboren 12 zoons en 14 dochters; gehuwd 3 paren; overleden 7 ouden en 4 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 19 *October*.

TARWE.	Zw. Zand 66 ℔ *f* 6,00	Bl. Voer 38 » *f* 2,55
Oude 70 ℔ *f* 7,40	Veen 66 » » 5,85	» 40 » » 2,70
Jar. Oml. 68 » » 6,70	» 68 » » 6,15	Zw. Voer 38 » » 2,50
» 70 » » 7,20	N. GERST.	» 40 » » 2,65
» 72 » » 7,70	Winter 54 ℔ *f* 4,55	O. » 42 » » 2,80
» Old. 68 » » 6,50	» 56 » » 4,85	BOONEN.
» » 70 » » 7,00	» 58 » » 5,15	Paardeb. *f* 5,50,60,75
N. » 70 » » 7,00	» » »	ZADEN, ENZ.
» » 72 » » 7,50	» » »	Gr.Gortp.m. *f* 8,50,75/*f* 9
ROGGE.	Knobbe 60 » » 4,85	Par. 100N. ℔ *f* 11,75/14
O. Inl. 64 ℔ *f* 5,90	» 62 » » 5,15	Old. Kool. *f* 9,25,50,75
» » 66 » » 6,30	N. HAVER.	*f* 10,15
» » 68 » » 6,70	Dikke 38 ℔ *f* 2,50	Oml. dito *f* 9,25,50,75
N. » 68 » » 6,80	» 40 » » 2,65	*f* 10,25
» » » »	» 42 » » 2,80	Oostfr.d. *f* 9,75,90/*f* 10,25
N. BOEKWEIT.	» 44 » » 2,95	G.Mosterdz *f* 6 tot *f* 8,50
Gr. Zd. 64 ℔ *f* 5,90	» 46 » » 3,05	Raapol. p. v. *f* 31½
» » 66 » » 6,20	» 48 » » 3,15	Prijs der boter
» » 68 » » 6,50	» 50 » » 3,25	1e soort ¼ ton *f* 29
	Bl. Voer 36 » » 2,40	2e » » *f* 27
		3e » » *f* 25,50

Tarwe met trage koopers. — Rogge en Boekweit wel zoo aangenaam. — Gerst tot ruim vorige prijzen te plaatsen. — Dikke Haver over 't geheel lager afgegeven, Voersoorten traag afgaande. — Boonen niet driftiger. — Gort hooger verkocht. — Koolzaad vond iets meer vraag en ruim vorige prijzen waardig.

ROTTERDAM, 18 *October*. Tarwe: Zeeuws., Vlaams. en Overm. weinig aangevoerd en tot ruim vorige prijzen verkocht; goede en puike Jar. *f* 9,60 a *f* 10,10; mindere *f* 9 a *f* 9,50; Nieuwe dito, de beste partijtjes *f* 8,50 a *f* 9,50; de geringe en afwijkende *f* 6 a *f* 8,25; Oude Zeeuwsche, die weinig voorkomt, *f* 8,50 a *f* 9 waard; Poolsche bij gerijf; 156 ℔ witbonte *f* 325; Roode soorten als voren; 161, 164, 165 ℔ Jar. Hoogl. Kleefs. *f* 308, *f* 315, *f* 320; 163, 165 ℔ N. dito *f* 314, *f* 315, *f* 320; 160, 162 ℔ dito Bovenl. *f* 296, *f* 300; 160, 161 ℔ dito dito Rijs *f* 300, *f* 306; 160, 161, 163 ℔ Jar. Kleefs. *f* 290, *f* 302, *f* 308; 157 ℔ dito *f* 275; 158 ℔ O. dito *f* 288; 156 ℔ dito Rijn *f* 270. — Rogge: Overm., Zeeuws. en Vlaams. als voren *f* 6,30 a *f* 7,30; voorts 146 ℔ Deens. *f* 196; 149 ℔ Pruiss. *f* 205; 145 ℔ Frans. *f* 194; 146 ℔ Arch. *f* 193; 142, 143 ℔ dito *f* 185, *f* 186, *f* 188, en te Schiedam: 142 ℔ Coursche *f* 200; 141 ℔ Arch. *f* 183. — Gerst 10 cents hooger: Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaasche Winter *f* 5,10 a *f* 5,60; dito Zomer *f* 5 a *f* 5,30; voorts 136 ℔ Jar. Fransche te Schiedam *f* 185. — Haver 10 a 20 cents hooger: Zeeuws. en Inl. Korte *f* 3 a *f* 3,50; dito Lange *f* 2,20 a *f* 3. — Boekweit, op 140 ℔: N. Noordbrab. *f* 198, *f* 200, *f* 205, *f* 207; dito Rijn *f* 198, *f* 200; dito Vlaams. *f* 200; Jar. Oostvr. Veen *f* 180; Rijn *f* 190, *f* 195; Fransche *f* 165, *f* 168, *f* 170, *f* 175. — Erwten: Zeeuws. Groene *f* 8,25 a *f* 9,25; Groote dito *f* 9 a *f* 10,25; dito Witte *f* 7,50 a *f* 8,50; Gelders. Graauwe *f* 10,50 a *f* 14. — Boonen: Zeeuws. en Walch. Witte *f* 9 a *f* 11,50; dito Bruine *f* 9 a *f* 12,50; dito Paardenboonen, 10 cents hooger, *f* 5,60 a *f* 5,80. — Koolzaad: Zeeuwsch gestort 52 p. vl.; dito in zakken 51 a 51½ p. vl.; Overm. en Vlaams. 52 p. vl.; Noordbrab. 51½ p. vl.; Zomer van 40 tot 46 p. vl.

AMSTERDAM, 18 *October*. De marktprijzen van Boter waren heden als volgt: Vriesche *f* 40 à *f* 42, Kuijnder *f* 38 à *f* 40; Kamper *f* 38 à *f* 41, Deventer *f* 31 à *f* 35, Zwolsche *f* 33 à *f* 37.

AMSTERDAM, 20 *Oct*. Van Tarwe alleen verkocht; 133 ℔ n. Brunswijker *f* 288. — Rogge zonder handel. — Boekweit in de puike buitenl. soorten iets ruimer ter veil. Algemeen werd het artikel hooger gehouden en bleef daardoor zonder handel.

Koolzaad in een doen; op 9 vat dadelijk en in deze maand 55 p. vl.; Nov. 55½ p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering van dit jaar iets flaauwer; op 6/w. *f* 32,75; Vlieg. *f* 31,75; Nov. *f* 31,25; Dec. *f* 32; Mei 1853 *f* 34,25 a *f* 34; Sept. *f* 34,75 a 50. — Lijnolie op levering merkelijk lager; op 6/w. *f* 31; Vlieg. *f* 30; Dec. *f* 30. — Hennepolie op 6/w. *f* 40; Vlieg. *f* 39.

LONDEN, 15 *Oct*. Vreemde boter zeer flaauw op lagere prijzen.

Van den 18*den*. Van Inl. Tarwe was heden niet veel ter markt, doch van vreemde een ruime voorraad, zoodat de notering der prijzen dezelfde als ll. Maandag is gebleven. Gerst was tot de vorige koersen gemakkelijk te plaatsen. Haver heeft zich op de prijzen van Maandag gesouteneerd. Boonen en Erwten wel zoo duur.

VEEMARKTEN.

WINSUM en OBERGUM, 18 *October*. Op onze veemarkt van heden werd een goed getal horenvee ter verkoop aangeboden. Vette (beste soorten) zijn verkocht voor 17, 18, enkele 19 cent de 5 ons, waarvan bijna het grootste gedeelte is verkocht en wel voornamelijk naar Friesland. In kalfkoeijen bestond zoo veel vraag, dat hieraan niet kon worden voldaan. De aangevoerde zijn verkocht van *f* 70 tot *f* 110.

RUINEN, 15 *October*. Op de jaarmarkt van heden waren ruim 900 stuks horenvee ter verkoop aangebragt, en de handel in dezen was levendig; de beste soorten van *f* 50 tot *f* 90, en de jongbeesten werden tot *f* 20 en enkelen hooger verkocht. Schapen waren meer dan 2000 stuks ter markt gebragt, waarvan eene aanzienlijke partij is verkocht tegen *f* 2 tot *f* 4,50.

ZUIDWOLDE (prov. *Drenthe*), 16 *October*. Op de gisteren alhier gehoudene jaarmarkt was weinig vee aangevoerd; hetgeen wordt toegeschreven, doordien juist op dien dag ook te Ruinen de markt werd gehouden. Het horenvee werd verkocht van *f* 30 tot *f* 60, de varkens van *f* 10 tot *f* 20 en de schapen van *f* 2 tot *f* 5.

ZUIDLAREN, 19 *Oct*. Heden werd alhier de gewone jaar-, paarden-, en beestenmarkt gehouden. — De aanvoer van horenvee was, naar andere jaren gerekend niet overgroot. De vetten zijn verkocht tegen 15, 16 à 17 cent de 5 ons. Tweejarige vaarzen (opzetters) zijn duur verkocht, de prijs ging naar rato van *f* 30 tot *f* 75. De beste soorten van vaalmelken hadden mede goede prijzen en werden omgezet van *f* 50 tot *f* 80. In paarden was een ruime aanvoer ter markt en er werd in alle soorten veel handel gedaan. — Schapen waren mede veel aangevoerd, dezelve werden verkocht van *f* 2 tot *f* 4,50.

LONDEN 18 *Oct*. De veemarkt was heden zeer ruim voorzien, ten gevolge waarvan de prijs van het vleesch zich niet heeft kunnen souteneren, geldende puik ossenvleesch 3 sh. 6 p. a 3 sh. 8 p. per 8 pond.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 20 *October*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 63⅜, 63¼, 63⅜; Dito Dito 3 pCt. 76⅜, 76⅜, 76⅜; Dito Dito 4 pCt. 95⅜; O. I. Leening 4 pCt. 94⅞, 95; Amortisatie-Syndicaat 3½ pCt. 95$\frac{1}{16}$; Handelmaatschappij 4½ pCt. 125; Aand. Holl. Spoorwegm. 83. — BELGIE, 2½ pCt. 51$\frac{13}{16}$; Dito bij *Rotschild* 2½ pCt. 52$\frac{1}{16}$, 52$\frac{3}{16}$, 52$\frac{3}{16}$. — SPANJE, Onb. St. 1 pCt. 25¾, 25⅞, 25¾; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 46$\frac{5}{16}$, 46¼, 46⅜; Coup. Bewijzen 3⅜, 3$\frac{7}{16}$, 3⅜; Amort. Schuld 6½, 6⅜. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. 41⅞, 41$\frac{15}{16}$; Dito Dito 4 pCt. 38⅜.

RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt 107⅜; Cert. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 97; Dito bij *Stieglitz en C.* 4 pCt. 91$\frac{1}{16}$. — POLEN, Certific. Aand. met Loten 500 fl. 162½. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. 77$\frac{15}{16}$, 78⅛; Dito Nieuwe 2½ pCt. 40½, 40$\frac{11}{16}$; Dito Nieuwe 5 pCt. 90¾; Metall. La. B. 5 pCt. 90$\frac{5}{16}$, ½, ⅜; Weenerb. bij *Goll en Co.* 4 pCt. 69⅜; Amerik. Bank-Actiën 4$\frac{3}{16}$, ¼; Dito Orig. 3¾; Braz. 5 pCt. 100; Mexik. 25$\frac{7}{16}$, ½; Gren. 2 pCt. 21$\frac{9}{16}$, ⅝; Dito Uitg. 11⅜, 11$\frac{11}{16}$; Venez. Uitg. 16$\frac{15}{16}$, 17; Bl. Grieken 5 pCt. 4$\frac{13}{16}$, 5⅛, 4⅞; Metall. 1851 2½ pCt. 40$\frac{3}{16}$, ¼; Philad. H. N. 87.

Bij geringe affaire waren heden Integralen en 3 pCts. op nieuw iets flaauwer, 4 pCts. nagenoeg onveranderd. — In vreemde effekten was de handel insgelijks zeer beperkt. Geen derzelve is merkbaar van deszelfs standpunt van gisteren afgeweken.

Brazil. 1824 v. 200 £ 99⅜; Gren. Onb. St. 21, $\frac{5}{16}$; Bl. Gr. Onb. St. 4$\frac{9}{16}$, ⅞, ⅝; Dito v. 500 £ 4¾, 5⅛, 4¾; Mex. Onb. St. 23$\frac{15}{16}$, 24; Fransche Uitg. 7⅞, 8¼.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolong. 2½, Disconto 2 pCt. *Laatste Prijzen te 5 uur.* Integr. 2½ pCt. 63⅝; Spaansche 1 pCt. 25⅝ a ⅞; Binnenl. 3 pCt. 46⅝; Metall. 5 pCt. 78; Dito 2½ pCt. 40½.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

M. SIJTSMA, van *Bafio*, met **R. J. HOPMA.**

MIDDELSTUM, 16 October 1852.

Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel van een' ZOON E. F. M. DE GEUS, hartelijk geliefde Echtgenoot van

L. H. W. KÖSTER HENKE, *Predikant.*

GENT, 16 October 1852.

Eenige kennisgeving.

*** Mijne geliefde Echtgenoot J. BUSSINK beviel heden, door Gods goedheid, zeer voorspoedig van een' welgeschapen ZOON.

MARUM, 16 October 1852.

S. H. COLDEWEIJ, *Predikant.*

*** Heden overleed, in den ouderdom van zevenendertig jaren, tot diepe droefheid van mij en hare betrekkingen, na eene voorspoedige bevalling van een' welgeschapen Zoon, mijne geliefde Echtgenoot EVERDINA BOELKEN, mij uit eene genoegelijke echtverbindtenis van zeventien jaren zeven Kinderen nalatende.

BEILEN, 12 October 1852.

K. DUMON.

*** Heden overleed te *Antwerpen* onze oudste Zoon JAKOB, in den ouderdom van bijna 13 jaren. Het treurig en ons te meer bedroevend ongeluk, dat hem overkwam, is voor ons Ouderhart allerverschrikkelijkst, en zal ons lang aan zijn plotseling overlijden doen herinneren; met Christelijke gelatenheid willen wij echter de hooge Voorzienigheid Gods blijven eerbiedigen.

VEENDAM, 14 October 1852.

J. J. MULDER.
J. B. MULDER, geb. **EVERTS.**

*** Onze geliefde Dochter MARGIENA PHILIPPINA werd ons heden, in den ouderdom van slechts negen jaren en acht maanden, door den dood ontrukt.

DELFZIJL, 17 October 1852.

H. PH. ROGAAR.
C. E. DE WOLFF.

*** Heden overleed mijne dierbare Echtgenoot, en voor mijne Kinderen zorgdragende Moeder PIETERKE BERENDS BOUWMAN, in den ouderdom van ruim 57 jaren, na eene gelukkige echtvereeniging van ruim 56 jaren.

TERMUNTEN, 19 October 1852.

D. A. BOSSCHER.

Mede namens mijne Kinderen en Aangehuwden.

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.